

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Jacobi Usserii Armachani Annales Veteris Et Novi Testamenti

Ussher, James

Lutetiæ Parisiorum, 1673

Cap. VIII. Peregrinationis Hebræorum annos 430. (qui tertiæ Ætatis Mundi spatium constituunt) à prima Abrahami ex Charane in Chananæam profectio, non à Jacobi & filiorum in terram Ægypti descensu, ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-14425

Illo autem anno natus est Abraham. Scriptura enim in Genesi, semper indicat tempus natiuitatis eorum, quorum textus genealogiam, ut sciamus aetatem totius Mundi; aliis pratermissis, qui ad istam Chronologiam non pertinent. Ita videmus Scripturam Genes. 14. prodidisse, quod anno aetatis Adae natus sit Seth; per quem textitur Chronologia; non autem quoto anno ejusdem Adae natus sit Abel vel Cain. Et Gen. 5. dicitur Noe, cum quingentorum esset annorum, genuisse Sem, Cham & Japhet; ubi notatur praecise annus quo natus est Sem; quia per illum deducitur Chronologia; & in reliquis idem observare licet. Cum ergo solus Abraham ex filiis Tharae sit is, cujus explicatur genealogia, & per quem textitur Chronologia; necesse est dicere, illo anno ipsum natum esse; alios autem antea.

Atqui ut concessum Bellarminus hic sumit, quod a nobis pernegatur: per annos aetatis vel Abrahami, vel Semi, annorum totius Mundi seriem scripturam texere voluisse. Ut enim in omnibus illis locis in quibus unius cujusque Patriarchae ortus singulariter & distincte est memoratus, fieri hoc libenter concedimus: ita ubi tres simul mixtim & confuse nominantur, aliter longe rem se habere dicimus; & abrumpi ibi per annos alicujus illorum Patrum, aetatis Mundi continuationem; atque a nova epocha deinceps eam deluci asserimus, a Diluvio videlicet, ubi Sem, Cham, & Japhet; (Genes. 5. cum XI. 10.) ab initio vero peregrinationis Hebraeorum, sive Abrahami ex Charane in Chananeam profectio cum obitu Tharae patris conjuncta, ubi Abram, Nachor, & Haran simul enumerati reperiuntur. (Genes. XI. 26. cum XVI. 3.) Ex collatione vero prioris illius ternarii, ex Geneseos 5. a Bellarmino hic producti; nova haec ipsius expositio commentitia deprehenditur. Ut enim in Geneseos, ut rarum quid & maxime observandum nobis proponitur, quod ante annum quingentesimum Noe liberos gignere non cepisset; cum caeteri omnes in eodem capitulo, inter annum 65. & 187. genuisse memorentur: ita & in XI. cum reliqui omnes post diluuium nati, inter annum 29. & 35. genuisse legantur; quod Tharae ante septuagesimum vitae suae annum liberis operam dare non cepisset, ut res notatu non indigna, similiter nobis exhiberetur, & par eadem requirebat ratio. Et quum eodem interque locus explicandus sit modo, in priore exponendo deceptum Bellarminum esse apparet, ibi notari praecise annum, quo natus est Sem, existimantem. Quum enim 502. esset annorum Noe susceptum ab eo fuisse Semum, in fine capitis IV. supra a nobis est ostensum: ideoque verum non esse, eum quum 500. praecise esset annorum, jam habere cepisse tres natos, Sem, Cham, Japhet: de quo etiam iterum Nicolaum Lyranum audire liceat, in Genes. 5. 32. ita scribentem. Dicunt Hebraei quod Sem non fuit primogenitus Noe, quod probant, quia hic dicitur quod quingentesimo anno vita sua cepit generare: & sic primogenitus ejus erat centum annorum tempore diluuii; quia tunc fuit Noe sexcentorum annorum? Sem vero non habuit

centum annos usque post Diluuium per duos annos; ut dicitur infra, XI. capite.

At si anno 70. Tharae natum Abrahamum fuisse non admitteremus; incertum futurum summi Patriarchae annum natalitium, obiectant alii. Quingies vero exprimit Moses diversos annos aetatis Abrahae; scilicet 75, 86, 99, 100, & 175. Curigitur annum, quo natus est, reticere? imo quorsum attinebat, majores istos aetatis Abrahae annos nominatim exprimere; si primus Abraham, unde pendebat reliquorum numeratio, ignoraretur? (inquit Abrahamus Bucholcerus.) Verum nos primum annum Abrahami ignorati nullo modo concedimus. Subducto enim ab integrae vitae Tharae annis 205, numero annorum 75, quos Abrahamum egisse Scriptura confirmat quum coepit in Chananeam profectio: nis, impedimento per mortem patris penitus sublato, Charane est egressus; inter natiuitatem Tharae & filii ejus Abrahami 130. annorum spatium intercessisse intelligitur. Neque officiant quae contra hoc a Bucholero postea obiecta esse videmus. I. Abraham ipsum miraculi loco dixisse, si ex se centenarius, & Sara nonagenaria nascatur filius Isaac. (Gen. XVII. 17.) II. Ne quidem annum 130. Tharae certo assignari posse natiuitati Abrahae: obstant eo, quod migrare potuisset Abraham annis aliquot a morte Tharae decursis. Sed ad posterius hoc, in capitis hujus initio, contra Pererium; ad prius illud, in V. capitulo, contra Morinum, jam respondimus. Ut concludere tandem liceat; Abrahamum statim post mortem patris, ex Charane in Chananeam primum esse profectum; a qua profectio, & peregrinatio Hebraeorum in terram non suam, & cum ea Mundi Aetas tertia (de qua deinceps acturi sumus) suum capit exordium.

CAP. VIII.

Peregrinationis Hebraeorum annos 430. (qui tertiae Aetatis Mundi spatium constituant) a prima Abrahami ex Charane in Chananeam profectio, non a Iacobi & filiorum in terram Aegypti descensu, arcefcendos esse ostenditur.

Dionysius Petavius, suo more, sacri calculi certitudinem infirmatus, de praeciso tempore, & initio, & exitu tertiae hujus periodi, sive Aetatis Mundi, quaestionem moveri posse existimat. Nam si quis, (inquit) pertinacius obistere voluerit, urgeri potest, non constare, utrum anni illi CCCCXXX. post quos legem datam esse Paulus testatur, (Galat. III. 17.) praecise sic accipiendi sint; ut annus Abrahami LXXXVI. sit illorum primus, an LXXXVII. ita ut exeunte LXXXVI. promissa sit Abraamo soboles. Tum utrum subinde CCCCXXX. annis expletis, & in ipso CCCCXXXI. lex in monte lata sit, an post unum alterumve annum ab illis expletis; an labente CCCCXXX. Pro hac enim varietate putandi, uno, aut duobus, aut tribus, aut eo amplius minusve, si Moyses ro-

habent; *Habitatio filiorum Israel. QUA manserunt in Aegypto.* Quae posterior relativi pronominis acceptio, *28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50.* determinans, mansioni Israelitarum in Aegypto, ipsorum 430. annorum moram assignat; quae tota parte dimidia brevior fuisse ostenditur. Quod incommodum prior illa explicatio (quam ut aptiorem textus originalis interpretationem, non ut veriore vulgatae editionis Latinae lectionem proponimus) secum non adfert; *28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50.* tantum nobis exhibens sive descriptionem eorum quorum universa *maesians*, sive peregrinatio, ab anno 76. patris Abrahami coepit, inde ad egressum ex Aegypto usque 430. annorum spatium est continuata.

Eam autem Israelitarum descriptionem ab Aegypti tantum incolatu petendam, Moses censuit: quod illa patrum in Chanaan peregrinatio & paucorum hominum extiterit, & interrupta fuerit aliquoties, & minus in oculos hominum incurrit; *cum essent ipsi numero modici, paucissimi & inquilini in ea, & pertransirent de gente in gentem, & de regno ad populum alterum;* (Pl. CV. 12. 13.) haec vero filiorum, in Aegypto ingentem hominum multitudinem complexa, stabilis fuerit & apud omnes gentes celebratissima. Nam habitatio Hebraeorum in Aegypto, tribus rebus fuit valde insignita & nobilitata: ut a Pererio hic est annotatum. Primum enim Joseph eo tempore summo cum imperio universam Aegyptum per octoginta annos gubernavit, & eo tempore magna in prosperitate fuerunt Hebraei. Deinde, post mortem Josephi, per insignis & admiranda fuit multiplicatio Hebraeorum, licet laboriosissima servitute afflicterentur ab Aegyptiis. Denique, liberationem eorum, atque exitum ex Aegypto, tot & tanta tunc facta prodigia, valde memorabilem & admirabilem reddiderunt.

Thomas Stapletonus in Antidotis suis Apostolicis, ad Act. VII. 6. quiritatur, *omnes horum temporum hereticos, Rabbinarum potius calculo, quam aperta Scripturae subscribere, circa annum numerum quibus filii Israel in Aegypto versatos fuisse, ille asserit.*

In cuius sententiae rejectione, cum omnibus horum temporum (quos illi appellare libuit) *Hereticis*, omnes propemodum omnium temporum scriptores Catholicos consentire convenisset: si vel veritatis inquisitioni ipse studisset, vel Lyranum saltem sumum, in praesentem Exodi locum sic scribentem, consulisset. *Manifestum est, non mansisse in Aegypto Hebraeos quadringentis triginta annis. Sed iste numerus annorum inceptus, secundum Doctores CATHOLICOS, ab eo tempore, quo Abram ex Mesopotamia primum venit in terram Chanaan; in qua ipse & filii eius habitaverunt tanquam peregrini usque ad descensum in Aegyptum.* Sed Stapletonus Genebrardum magistrum hic sequi maluit: quem absque ullo vel magistro vel suffragatore, opinionem initio evulgatae fuisse autum, ipsummet hisce verbis profitentem potuisset animadvertere. *Cum ista in primis editionibus annotabam, carebam quidem Latino,*

aut Graco suffragatore: at postea reperi Augustinum Eugubinum in cap. 12. Exodi, in ea versari sententia. Quam tamen tum aliorum veterum, (ex Augustini quaestione 47. in Exodum; tum antiquissimi Theophili Antiocheni, in libro tertio ad Autolycom, & Clementis etiam Alexandrini (ut videtur) in libro 1. Stromatum fuisse sententiam comperimus.

Verum ab Abrahami in Chanaan & non a Jacobi in Aegypto migratione 430. annorum exordium esse capiendum ostendunt argumenta: quorum

Primum, (non ab Hebraeis solum, in Seder Olam Rabbæ cap. 3. & in commentariis ad Genes. XV. & Exod. XII. sed etiam a nostris, Augustino quaest. 47. in Exod. Sedulo in Galat. III. Beda in libro de 6. aetatibus Mundi, & aliis productum) est huiusmodi Kohath sive Caath, filius Levi, cum avo suo Jacobo descendit in Aegyptum (Genes. XLVI. 11.) Huius vitae anni fuerunt, 133. filii vero ejus Amrami, anni 137. (Exod. VI. 18. 20.) Filius Amrami Moses 80 fuit annorum, quum liberandi essent Israelitae a servitute Aegyptiaca (Exod. VII. 7.) Hi omnes anni simul juncti 350. tantum summam faciunt, ex qua detrahendi etiam anni sunt, tum quos Caath post natum Amramum, tum quos Amramus egit post natum Moysen, simul cum iis etiam quos ante descensum in Aegyptum exegit ipse Caath: ne iidem anni bis numerentur. Ex quibus manifeste colligitur, commemoracionem Israelitarum in Aegypto annorum 430. esse non potuisse. Duo quidem contra opponit Genebrardus: sed quæ Thadæo Duno sectatori suo adeo non satisfecerunt, ut agnoverit restare hic *difficultatem longe maximam & forte insuperabilem.* Oppositiones tamen illas, quales sunt, non tacebimus: sed Benedicti Pererii responsionibus comitatas, hic subijciemus.

Ait primo, cum dicitur, annos vitae Amram fuisse, 137. non esse intelligendum hoc de omnibus annis totius vitae ejus; sed de annis vitae, quam agebat cum amisit patrem, aut cum genuit filios. At quis non videt, (inquit Pererius) istud interpretamentum violentum esse & contrarium consuetudini loquendi Scripturae? Cum enim ea recenseret annos vitae aliorum, cujus simpliciter & precise, ut facit in commemorando annos vitae Caath & Amram, haud dubie loquitur de totius vitae annis: cuius rei tot sunt exempla in sacris libris, & ita passim obvia, ut legenti ea perspicuum & indubitatum futurum sit quod dixi. Sic Pererius. Duo vero Torniellus hic opponit: primo, non esse sufficientem ejus responsionem.

Ait secundo Genebrardus, inter Caath & Amram, & inter Amram & Moysen, intervenisse alias personas praetermissas in libro Exodi: sicut Matthæus, in describendo genealogiam Salvatoris, dicens quod Joram genuit Oziam, intermisit tres reges intermedios, Ochoziam, & Joas, & Amasiam. Sed id profecto gratis ab eo esse dictum, recte respondet Pererius. Nulla enim (inquit) ratione ostendi

a Perer. in Exod. c. 12. disput. 19. num. 11.

a Genebrard. Chronogr. lib. 1.

a Duno. sectatori suo adeo non satisfecerunt, ut agnoverit restare hic difficultatem longe maximam & forte insuperabilem.

a Perer. in Exod. c. 12. disput. 19. num. 11.

a Torniellus hic opponit: primo, non esse sufficientem ejus responsionem.

ostendi

ostendi potest, fuisse intermedios aliquos homines inter Caath & Amram, vel inter Amram & Mosem. Ubicumque enim Scriptura istam progeniem Levi recenset, semper facit ipsum Amram proxime succedere ipsi Caath, & Mosem & Aaron ipsi Amram. Tres autem illos reges pretermisissos fuisse à Matthæo, propterea vere dicitur, quia li- quido id constat ex libris Regum, & ex li- bris Paralypomenon; in quibus libris regum illorum scripta est historia. Ita Pererius. Et vero (ut de Josepho, in libro 2. Antiq. cap. 5. Mosem ab Abrahamo *septimum* numerante nihil dicamus) ipsum Mosem, aut quis avus suus fuisset ignorare potuisse, aut si sciret in Genealogia sua preterire nomen ejus voluisse, quis animum ut credat poterit inducere? Quos scopolos Abrahamus Filius, Jacobus Auzolæus, & Nicolaus Abramus ut devitarent, Cahathum in Ægypto fuisse natum, dicere maluerunt; in eorum decedendo sententiam qui contra expressa Mosi verba contendunt, non omnes qui *Genes. XLVI. recensentur, jam natos fuisse, cum Iacob in Ægyptum descenderet*; de qua in cap. X. pluribus à nobis erit agendum.

Secundum argumentum à generatione Jochebedæ matris Mosi deducitur, quæ ipsius Patriarchæ Levi fuit filia. Unde in Exod. VI. 2. Amram uxorem accepisse dicitur Jochebedam *אמיתא* suam: R. Solamo Jarchi, Abulen- sis, Cajetanus, Pagninus, Stenchnus, Lipo- manus, Driedo, Oleaster, recte sunt interpre- tati. Licet enim editio vulgata Latina *patre- lem*, & Græca *θυγατέρα* ad idem autem, *filiam fratris sui*, hic reddat: priorem tamen explicationem præferendam esse, ipsius Mosi verba illa ostendunt. Nu. XVI. 59. *Nomen uxoris Amrami Jochebedæ filia Levi, quæ ipsam Levi in Ægypto peperit* mater illius: hoc enim subaudiendum fœ- mininū illud verbum indicat, *אשר ילדה לו* simulque evincit, frustra vim loci hujus eludere Salianum & Bonfrerium fuisse conatos dicen- do eodē modo Jochebedam dictam fuisse filiam Levi quo Ephraim & Manasses dicuntur filii Jacob, Christus Dominus filius David, omnes Levitæ filii Levi, & Elizabeth (Luc. I. 17.) una de filiabus Aaron. Porro ex annis 137. quos vixit Levi, (Exod. VI. 16.) juxta nostras rationes in Ægypto acti sunt 87. juxta Aliorum 93. circiter. Anni 93. juncti annis 80. quos tempore Exodi agebat Moses, (Exod. VII. 7.) efficiunt 173. qui à 430. subducti 257. relinquunt: quot sal- tem annorum, admīssa Genebrardi sententia, Jochebedam esse oporteret, quo tempore Mo- sem peperit; etiamsi ipso 137. Levi patris anno genitum fuisse poneremus: quum juxta no- stram Chronologiam, Jochebedam annos centum natus gignere potuisset Levi, ætate minor quam Jacobus pater, quum suscepit Benjami- nem; Jochebedā 87. annorum, quum Mosem peperit.

Tertium argumentum suppeditat ætatis Hef- ronis consideratio, quem infantem cum Jaco- bo in Ægyptum fuisse deductum in capite X. ostendemus: ille sexagenarius duxit filiam Machiris filii Manassis, quæ Segubum illi pe-

perit. (1. Chr. II. 21.) cujus filium Jairem, anno 40. post exodum villas Bashanis, & regionem occupavisse ex Mose constat (Num XXXII. 41. Deuter. III. 14.) Unde consequitur, ex nostra etiā hypothesi, quæ moram Israelita- rum in Ægypto constituit, plures quam 404. essent illi adscribendi.

Quartum argumentum ex genealogia seditio- forum, Coræ, Dathanis & Abirami est desum- ptum: quorum avos cum Iacobo in Ægyptum descendisse, ex Genes. XLVI. 9. liquet. Ut enim Cahath Levi filius de Amram Mosem; ita & ex Izhare nepotem habuit contradic- torem illius Coram; similique modo, Rubenis fi- lius Pallu ex Eliabo nepotes suscepit Coræ fa- tilites, Dathanem & Abiramum (Numer. XVI. 1. & XXVI. 8. 9.) Quæ unius tantum proge- ni ei, inter descendentes in Ægyptum, & a terrā in deserto absorptos, interpositio, manifestum fa- cit moræ in Ægypto annos 430. tribui omnino non posse.

Quintum argumentum, à paraphrastica ver- borum Mosi explicatione est petitum, quæ in Græcis Bibliis, Exod XII. 40. Ita sese habet. *Ἡ δὲ περιεγερθεὶς τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ, ἡνὲν παρῴσαντων ἐν γῆ Ἀιγύπτου, ἐξ ἐπὶ γῆς Χαναάν, αὐτοὶ δὲ οἱ πατέρες αὐτῶν, ἐν τῇ περιεγερθεὶς ἐστὶν ἐν τῇ γῆ Ἀιγύπτου. Peregrinatio filiorum Is- rael, qua peregrinati sunt in terra Ægypti, & in terra Chanaan, ipsi & patres eorum, anno CCCCXXX. ubi illud, αὐτοὶ δὲ οἱ πατέρες αὐτῶν, ipsi & patres eorum, in Romano τῶν LXX. codi- ce, (librarii vitio,) desideratur: quod tamen in Alexandrino nostro (non minoris antiquita- tis exemplare) ut & in editione Complutensi & Aldina, atque aliis omnibus (ex Romano non ex- pressis) eodē hic modo legitur, quo ab Eusebio in Chronico, Quinto Julio Hilarione in libello de Mundi duratione, Augustino quæst. 47. in Exo- dum, Sedulio in Galat. 3. & veterum aliis habe- tur etiam citatum. Sed & ipsi à postolorum tem- poribus Doñthius alia Pentateuchi loca quam- plurima, sic & præsens hoc ex Græcā editione similiter interpolatum Samaritis suis tradidit. *וְהָיוּ כִּי יִשְׂרָאֵל וְהָיוּ אֲשֶׁר יִשָּׁשׁ נֶאֱמָר כְּרֹךְ וְכֹרֵךְ וְכֹרֵךְ שְׁלֹשִׁים שָׁנָה וְאַרְבָּעֵים שָׁנָה כְּמֹרֶה שָׁנָה* Peregrinatio autem filiorum Israel & patrum eorum, qua commemorati sunt in terra Chanaan & in terra Ægypti, fuit quadringentorum & triginta annorum.*

Ex his liquet, quantum Nicolaus Abra- mus operam hic luserit, dum ex illa unius Romani codicis ab aliis discrepantia *conjectu- ram propemodum certam duci posse existimat*, non modo, αὐτοὶ δὲ οἱ πατέρες αὐτῶν, (quod so- lum, propterantis librarii vitio, à Romano exemplari aberat) sed etiam, ἐξ ἐπὶ γῆς Χαναάν, aliud esse nihil quam glossema, quod initio mar- gini adscriptum, lapsu temporis in contextum irrepserit; aut certe plagulam quandam ex translationibus assutam: quod posterius, non minus inani opera, ex Hieronymi in librum Paralypomenon præfatione adstruere ille niti- tur: in qua, Origenes dicitur in editione LXX. Interpretum Theodotionis editionem miscuisse, asteriscis videlicet designans, qua minus fue- rant, virgulis qua ex superfluo videbantur

Ibid. cap. 7.

* Sallian. an. Mund. 2452. num. 3.
* Bonfrer. in Exod. 6. 20.

apposita; indeque, in Ecclesia legi quod LXX. rescriberent: quum ea, quæ ex Theodotione sub asteriscis ab Origene fuerunt addita, in Hebræo textu reperta fuisse constet: ideoque ad illa, & ἐν τῷ παλαιῷ, οὐκ ἐν τῷ παλαιῷ, ut in LXX. non in Hebræo extantia, ob eum sive virgulam ab eo fuisse appositam, dubitare non liceat. Neque quicquam nos lætæ, quod ab eodem Abramo adjicitur; illos ipsos, qui LXX. seniorum auctoritatem plenè buccis hic opponunt: antequam ad duodecimum Exodi caput pervenirent, jam vicies à Graecorum interpretum auctoritate discessisse. Non enim si Græci interpretes, (quicumque illi fuerint,) quum textui originali aperte contradicunt, deferendi sunt; idcirco in Exodi XII. audiendi non sunt, ubi eandem fere Mosis sententiam paraphrasi suâ exhibent, quam cæteri Hebræi (qui eorum interpretationem à textu originali dissidentem nihili faciunt) sunt amplexi.

Sexum argumentum ab insigni illo testimonio beati Pauli, Galat. III. 17. est desumptum. Τέτο ἡ λέξις, διαχρονικῶς ἀποκειμένη τῷ τῷ θεῷ εἰς ἡμεῖς, ὅτι οὐκ ἐν τῷ παλαιῷ ἐκτελέσθη τῷ παλαιῷ: ἰσὺς ἡ ἀμεῖς, εἰς τὸ ἐκτελέσθη τῷ παλαιῷ. Hoc autem dico Patrem à Deo prius sancitam; respicientem in Christum, quæ post quadragesimos & triginta annos extitit, irritam non facit, ut evanidam reddat illam promissionem. Ubi à promissione facta Abrahamo, de benedicendis in ipso omnibus tribubus terræ, [Gen. XII. 3. cum Gal. III. 8. 14.] usque ad legem, datam post egressionem Israelitarum ex Aegypto mense tertio, [Exod. XIX. 1. 16.] annos 430. Apostolus dinumerat. Unde ad anni Abrahami LXXVI. exordium, annotat Eusebius in Chronico. Primus annus re-promissionis Dei ad Abraham: à quo usque ad Moysen, & egressum gentis Hebræorum ex Aegypto, supputantur anni CCCXXX. quorum meminit Paulus. Et cum eo Augustinus lib. 19. de Civitate Dei cap. 24. Computantur ab anno septuagesimo & quinto Abrabæ quando ad eum facta est prima promissio, usque ad exitum Israel ex Aegypto, 430. anni; quorum Apostolus meminit: & quæst. 47. in Exod. Ex illa vocatione qua vocatus est Abraham & credidit Deo, post 430. an. factam legis dicit Apostolus; non ex eo tempore, quo Jacob intravit in Aegyptum.

Atqui, si Genebrard. hic audire volumus, nos in Pauli verbis illud [post] non refertur ad promissionem Abrabæ, sed ad legem quæ data est post 430. annos quam Hebræi venerant in Aegyptum, quæsi dicit Paulus: Lex quæ post 430. annos facta legitur. Exodi capite 12. Testamentum Dei, prius Abrabæ factum, non potest irritum facere. Cui bene respondet, Petecius, robur argumentationis Paulinæ pendere à tempore promissionis Abrabæ, non autem à tempore habitationis Hebræorum in Aegypto, cujus nempe nec ullam ibi significationem facit Paulus; nec ea juvat consilium & propositum Pauli. Sic enim illum argumentari. Deus Abrabæ promisit fore, ut in semine ejus, hoc est, in Christo

benedicerentur omnes gentes: quæ promissio facta est 430. annis priusquam daretur lex: nec lex tanto post data infirmare atque irritam facere potuit promissionem illam Dei. Ergo benedictio, & salus omnium gentium, non à lege sed à Christo speranda & petenda est. Vide & Tornicellum, ad an. Mundi 2329. num. 15.

At nihil prohibere hic objectat. Nicolaus Abramus, ut Paulum dicamus argumentari ad hominem, ut loquuntur, & scribentem ad Galatas, non ex sua, sed ex eorum sententia, ex LXX. Seniorum caducibus, prout usu publico viritum terebantur, hunc annorum numerum protulisse. Sed si revera credidit Nicol. glossema illud, de quo dixerat, Apostolorum tempore in editione LXX. Seniorum fuisse receptum; quæ rationis specie suspicari potuit, ex Theodotionis interpretatione illud ab Origene ipsorum editioni fuisse assutum, quum eorum utrumque post Apostolorum tempora vixisse nemo nefciat. Et si Paulus credidisset cum Nicolao, inter Promissionem & legem 645. annorum spatium intercessisse; nulla secundum hominem argumentandi ratio requirebat, ut minorem ille numerum exprimeret: quum vi argumenti ipsius nihil decederet, si multis annis ante legem promulgatam, Abrahamo promissionem fuisse factam, indefinite pronunciat.

Itaque huic refugio non satis confisus Jesuita, ad alterum hoc recurrendum sibi putavit. Non ait Apostolus annis 430. post promissionem dicitur Abrabæ, latam esse legem, sed post testamentum confirmatum à Deo. Confirmari porro dicitur non cum primis veluti linitis informatur, promittitur, aut etiam primo conditur, sed cum informatum & conditum antea fuerat, iterata testatoris voluntate renovatur. Postremam vero testamenti confirmationem, quæ, priusquam Deus Mos loqueretur, narratur facta Patriarchis, eam promissionem fuisse affirmat, quæ Jacobo in Aegyptum profecturo, Genes. XLVI. 4. hinc verbis facta fuisse legitur. Ego descendam tecum, & inde adducam te huc revertentem. Quum, simul cum illa quæ immediate præcesserat, In gentem magnam ponam te. Ibi Regnerus Barelius, vel quicumque fuit author Problematum Harmoniæ Chronologicæ in Genesim, Dissertatione 4. num. 21. & 26. affirmat esse omnium Promissionum tribus Patriarchis factarum complementum: & quicquid priores omnes sigillatim, id hanc simul uno complexu conjunctim comprehendisse. Cui aliud nihil opponere hic fuerit opus, quam quod ab ipso Nicolao Abramo postea habetur objectum. Loquitur enim Apostolus (ut ille bene observat) non de qualibet promissione, sed de promissione quæ in omnes gentes redundat: ut in Gentibus benedictio Abrabæ fieret in Christo Jesu; ut pollicitationem Spiritus accipiamus per fidem. [Galat. III. 14.] quum in pollicitationibus Jacobo in Aegyptum cum tota familia migranti factis, ne verbum quidem appareat, quod secundum litteram videri possit ad vocationem & benedictionem omnium gentium pertinere.

Recit

a Peter. ut
supra. 114.

a Petar. de
doctr. temp.
lib. 9. cap. 24.

Abraham. ut
supr. cap. 16.

Recte igitur omnino statuit Dionysius Pe-
tavius; *Paulum manifeste de primâ illâ in-
yraliq. loqui, quæ anno Abrahami LXXV. facta
est: quæ & apud Patres, & Chronologos celebra-
rissima est; uti ex Eusebii Chronico liquet, qui ab
eâ sæpius titulum ducit annorum. Cujus senten-
tiam ita hic oppugnat Nicolaus noster, ut falsâ
nexus hypothesi, in ipsùm Apostolum cudat
fabam, quem, argumenti sui vim, in longinqui-
tate temporis inter confirmatum à Deo testa-
mentum legemque latam intercepti ponentem,
loqui debuisset, non de primâ illâ prom-
issione, sed de postrema & novissima, conditio-
ne sive confirmatione testamenti. Alioquin,
(inquit) parum solide & sopsistice procederet,
pessime ratiocinaretur, & ne secundum hominem
quidem, id est humano more loqueretur. Testa-
mentum enim ab ea testatoria voluntate vim ha-
bet, quæ postrema innouit, unde & suprema
voluntas dicitur: & quidem inter homines, ut
notat Apostolus, ad Hebr. IX. 16. testamen-
tum in mortuis confirmatum est: alioquin non va-
let dum vivit qui testatus est. Quali vero has-
tæ vocabulum, quod à vulgato Latino inter-
prete Testamentum reddi solet, supremam tes-
tatoris voluntatem semper denotaret; & non
frequentiori usu בְּרִית Hebraico responderet,
quod LXX. (quorum loquendi genere uti so-
lent Apostoli) Πάσχα, Aquila vero & Sym-
machus Πάσχα, id est, pactum interpretati
sunt. Et in loco quidem ad Hebræos, ubi de
Christo, sua morte novum fœdus nobis sanc-
tione, agitur, restrictior illa vocis significatio
locum habet: sed Generalior illa altera in præ-
senti ad Galatas loco, ubi de Dei Patris pro-
missione agitur, in quo primæ & supremæ vo-
luntatis nullum adiuncti potest discernim. Per
Πάσχα igitur ἡ ἐπιβεβαίωσις τοῦ θεοῦ, nihil
aliud intellexit Apostolus, quam pactum illud
gratuitum quod cum Abrahamo Deus primum
iniit, atque in eundem sancivit, ratumque & au-
thenticum effecit; subsequenteribus ejusdem re-
petitionibus nihil amplioris auctoritatis primæ
væ promissioni adjicientibus.*

Sed objicit rursus Nicolaus, Apostolum
aperte testamenti confirmationem ab illa prima
promissione discriminare: nam si idem est confir-
matum testamentum quod promissio, ridicula erit,
(inquit ille) incepta, & puti de redundans oratio.
Quia enim nisi plane habebatens ita loqueretur?
Lex non irricum facit testamentum confirmatum
à Deo, ad irritandum testamentum à Deo confir-
matum; vel, Lex non evacuatur promissionem, ad
evacuandam promissionem. Et istas sane Nicolai
locutiones, eadem iisdem verbis plusquam pu-
tate iterantes, plane nugatorias esse facile con-
cedimus: cum in eo quo utitur Apostolus lo-
quendi modo, posterius membrum prioris ex-
plicationem contineat; & simplicem Dei pro-
missionem, pro pactione satis in se Authentica
habendam esse, nos odoceat.

Loco Exodi, cujus genuinam explicationem
hactenus tutari sumus, affinis est prædictio illa
Abrahamo à Deo facta, Genes. XV. 13. Act.
VII. 6. Scito prænoscens quod peregrinum futu-
rum sit semen tuum in terrâ non suâ, & subji-

cient eos servituti & affligent eos quadringentis
annis. Ubi per terram non suam Genebrardus
Egyptum intelligit, in qua Abrahami poste-
ros peregrinos fuisse per annos 430. existi-
mat; rotunda 400. annorum summa, (fractis
numeris prætermisissis,) hic expressos. Sensit
idem & Stapletonus: de quo, in commentariis
ad dictum Actorum locum, Johannes Lorinus.
Gravius hallucinatur quam ceteri Stapletonus,
in Antidotis ad hunc locum Actuum, volens ro-
tos quadringentos annos consumptos esse in A-
gyptiaca habitatione, atque etiam afflictione.
Non fait opus valentibus antidoto, aut si quo
modo hac in re male Hæretici valerent, non la-
borarent morbo hæresis: cum circa Fidei pericu-
lum hujusmodi res varie à Catholicis discutian-
tur. Alphonſus Cumiranus (ab eodem Lorino
ibidem productus) adhuc ineptius, annos qui-
dem 430. à promissione Abrahamo facta acce-
pit, 400. vero ab ingressu Jacobi in Egyptum;
quem tamen 115. annis ipsa morte Abrahami
posteriolem fuisse constat. Authore Proble-
matum Harmoniæ Chronologicæ, in Disserta-
tione illa 4. num. 3. Israëlitarum commoratio-
ni in terrâ Egypti annos 430. cum Genebrar-
do & Stapletono tribuens, 400. durissimæ ser-
vilitutis & afflictionis eorum annos à morte Le-
vi, (Exod. VI. 16.) inchoat, & ad tempus quo
delectis septem Gentibus plenarie terram Cha-
nanis hæreditate illi possederunt, extendit.

Sed longe major & sanior Chronologorum
pars, per terram non suam tum Chananaeam
tum Egyptum hic designari asserit: & 400.
hosce annos à primis Isaac annis incipit, in
quo benedictum Abrahami semen vocari cœ-
ptum est. (Genes. XX. 12. Rom. IX. 7. Hebr.
XI. 20.) ita ut intra illud spatium totius etiam
peregrinationis, non servilitutis tantum & affli-
ctionis (quæ in extremis illius annis contigit)
tempus complectatur. In his enim verbis, ut
tum ab aliis, tum à Pererio est observatum, tria
continentur, quorum unum est, peregrina-
tio seminis Abraham in terra non sua, alterum
servitus, tertium afflictio. Tempus itaque
illorum 400. annorum non competit in
quodlibet illorum trium disjunctè ac sepa-
ratim, sed in tria illa conjuncte; quod illa
tria eventura essent & complenda intra spa-
tium 400. annorum. Ergo sensus illorum
verborum Domini ad Abraham, hic est. Se-
men tuum, priusquam veniat ad possiden-
dum terram Chanaam, tibi & illi promif-
sam, transiget 400. annos: in quo tempo-
ris spacio, & peregrinabitur in terra alie-
na; & aliquandiu etiam durâ servitute affli-
getur.

Quod vero hic Abramî semen peregrinatu-
rum fuisse dicitur בְּאֶרֶץ אֲרָם in terrâ non suâ
bi, vel suâ, (ut in editione vulgatâ Latina re-
ctissime est expressum) id de terra non ipsi
debita, non promissa, non destinata, accipi dun-
vult Nicolaus Abramus; ne Chananaea sub eo
comprehendi posse putetur, quum simplicissi-
mo ac maxime germano sensu in vulgatâ Gra-
eca Mosis versione, in terrâ non propria; & אֶרֶץ
לְאִי, in novo Testam. Act. VII. 6. & אֶרֶץ מִצְרַיִם

Cumiran-
um. 1. con-
clat. 22.

Perer. in
Exod. cap. 1.
disput. 6. nu-
29.

ut supr.
cap. 22.

V. Oeconomen. in Act. 7. 6. & Ca. ten. Græc. in Gen. 15.

in terra aliena, illud habeatur expositum. Ubi in primis observandum recte notavit Eustathius, ἐν τῇ γῆ ἐστὶν ἡ Αἴγυπτος ἀλλ' ἐν τῇ ἀλλοτρίᾳ παροῦσιν οἱ οὐκ ἐστὶν τὸ αἰγύπτιον ἢ Ἀβραάμ, quod non dixerit in Egypto, sed in terra aliena peregrinum erit semen Abrahæ. Ἀλλοτρία δ' ἐστὶν ἡ γῆ ἡ Χανααν, ἢ τὸ παροῦσιν ὁ τόπος αἰγύπτιον ἢ Ἀβραάμ. Aliena autem fuit terra Chanaan; quam incolebat Isaac semen Abrahæ.

At Nicolaus contra hic objicit: cum Deus posteris Abrahami terram Chanaan promississet, jamque illi, si nondum jus in re, ut loquuntur, saltem jus ad rem suo tempore possidendam haberent; terram Chanaan magis eorum dici potuisse, quam non eorum, verbiſque illis Dei ad Jacobum, Genes. XXXI. 3. Revertere in terram patrum tuorum, rem totam consecram putat: conclusionem hac inde deducta chronologis insultans. Igitur Dei Judicio terra Chanaan Abrahæ & seminis ejus fuit; Chronologorum interpretatione non fuit. Verum mentem suam satis explicavit idem ipse Deus quum patribus illis daturum se dixit terram Chanaan, terram peregrinationum ipsorum, in qua peregrinabantur. (Exod. VI. 4.) Quomodo & Isaac filio Jacobo optavit, ut hereditario jure possideret terram peregrinationum suarum quam Deus dedit Abrahamo. (Genes. XXVIII. 4.) Similiterque de Jacobo & Esau legimus, quum utrumque ob armentorum multitudinem terra peregrinationum ipsorum, capere non posset, Esavum quidem (sive Edomum) cum totâ suâ familia in monte Seir habitavisse. quæ regio deinceps terra possessionis Edomorum fuerit habita; Jacobum vero habitavisse in terra peregrinationis patris sui, in terra Chanaan. (Gen. XXXVI. 7. 8. 43. & XXXVII. 1.) quæ in Chanaanorum respectu possessionis & κατοικίας, ita & Jacobi (Genes. XXX. 25.) & reliquorum Hebræorum terra fuit, (Genes. XL. 15.) respectu incolatus & κατοικίας. Quamobrem & Apostolus in Hebr. XI. 8. scribens. Πιστεὶ κατέβησεν Ἀβραάμ ἀνακλῶν ἐξ Ἑλλάδος εἰς τὴν γῆν τὴν αἰγύπτιον, ut exiret ad locum illum quem accepturus erat in hereditatem; cum illo tamen jure ad rem suo tempore possidendam, consistere potuisse præsentem peregrinationem in terra aliena statim ostendit; in versu proxime sequente de eodem subjiciens. πιστεὶ παρέστησεν εἰς τὴν γῆν τὴν αἰγύπτιον ὡς ἀλλοτρίαν, ἐν οὐδενίᾳ κατοικίας μεταστάσας δὲ τὸν Ἰακώβ τὸν παρεκκεκοσμένον ἐκ τῆς γῆς τῆς αἰγύπτιου. Per fidem peregrinatus est in terra promissionis ut aliena, in tabernaculis habitans cum Isaac & Jacob coheredibus ejusdem promissionis. Ut dubitare nemini jam liceat, Isaac & ejus posteris in Chanaan commorantibus, divini illa verba oraculi Abrahamo facti, convenire posse: ἐν τῇ γῆ τῇ αἰγύπτιᾳ ἡμεῖς παροῦσιν ἐστὶν ἡ ἀλλοτρία. Quod semen illius peregrinum futurum esset in terra aliena.

Sed & hoc præterea à Nicolao objicitur. De illa terra loquitur duntaxat Deus, de qua post servitutem egressi sunt cum magna substantiâ. Nos vero ut ex Agypto, non è Chanaan, ita eos fuisse egressos, facile concedimus: ita quod

pro confesso hic ab eo sumitur, de illa terra duntaxat loqui Deum, unde illi sunt egressi, plane pernegamus. Quod in Chanaanam deinde illi tendebant, ex illis oraculi verbis probat. Generatione autem quarta revertentur HUC: concluditque, ut egressum ab ingressu, profectiorem à reditu, sic Agyptum (non eorum terram) à Chanaan (eorum terra) distingui. Atqui status peregrinationis seminis Abrahæ hic prædictus, à statu servitutis & afflictionis distinguendus primum fuerat, & prior ad Chanaanamque ac Agyptum, posterior ad solam Agypti terram referendus. Licet enim in posteriore hoc statu, egressum ab ingressu, profectiorem à reditu, Agyptum à Chanaan, distinguendam esse libenter agnoscamus: nihil tamen id obstat quo minus in priore, seminis peregrinationis in terrâ non suâ Chanaanam & Agyptum conjunctim assignare valeamus.

Ad Achjoris denique Ammonitæ verba, de Hebræis in Agypto per annos 400. tantopere multiplicatis, quæ in libri Judithæ capite V. 9. tam multis ab eo urgentur, breviter respondeamus: in Græco non haberi, & à Chaldaico editore, ex loco Genes. XV. minus attentè considerato, fuisse adjecta; eodem modo quo à Josepho, libro secundo Antiquit. cap. 5. iidem 400. annorum spatium vexati fuisse dicuntur, quos tamen in proxime insequente capitulo 215. tantum annorum moram ibi fecisse, idem ipse comperit. Vide apud Torneillum plura, ad annum Mundi 2329. num. 17.

Et hæcenus quidem Nicolaus pro Genebrardo suo strenuè depugnavit: sed tandem illum deserens, ad Thaddæi Duni castra transit, qui 400. annorum initium non à descensu Jacobi, sed à venditione & abductione Josephi in Agyptum, deducit: quo tempore promissionem illam Genes. XXXV. 11. 12. uterque, Jacobo factam fuisse affirmat; & consummatam fuisse promissionis confirmationem, à Paulo commemoratam existimat. Ego sum Deus omnipotens: Cresce & multiplicare? Gens & cætus gentium erit ex te: & reges è lumbis tuis egredientur. Et terram quam dedi Abrahamo & Isaac, tibi dabo eam: & semini tuo post te dabo terram hanc. Verum hanc promissionem ante navitatem Benjaminis dictam fuisse constat: quam ipsam aliquot annis venditione Josephi fuisse priorem, in capite X. postea videbimus. Et si eo quo illi volunt tempore dicta ei fuisset; ad locum tamen Apostoli nihil omnino facerent; quæ de promissione, non Jacobo sed Abrahamo edita, locutum fuisse constat. Tichonius Donatista, in Regula quinta annorum illorum 430. exordium à regno (ut ille appellat) sive proregia dignitate Josephi arecessit: cuius annis 80. exactis, servitutem & afflictionem Israelitarum cœpisse putat, & per 350. annos duravisse; quos Deus (Genes. XV. 13.) synecdochicè 400. dixerit. Sed quia tam hæc quam Thaddæi Duni opinio, iisdem quibus illa Genebrardi refellitur argumentis; ulteriore utriusque examine Lectorem fatigare nolumus.

1166

1166

